

OPERATIIVINEN SOPIMUS 2020

Toimiala: Hyvinvointitoimiala

Palvelualue: Perhe- ja sosiaalipalvelut

Sopimuksen tarkoitus:

Operatiivisessa sopimuksessa määritellään palvelualueen tavoitteet palveluiden järjestämiseen, resurssien käyttämiseen ja henkilöstön hyvinvointiin liittyen. Sopimuksessa määritellyt tavoitteet ovat Sosiaali- ja terveyslautakuntaan nähden sitovia.

1 Lähtökohdat

1.1 Kuvaus toiminnasta

Palvelualueen tehtävänä on tuottaa sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuollon erityislainsäädännön mukaisia sosiaalityön palveluja aikuisille ja lapsille, sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvia psykososiaalisia palveluja, mielenterveys- ja päihdepalveluja, terveydenhuoltolain mukaisia neuvolan ja koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia psykologipalveluja, vastaanottopalveluja pakolaisille ja paluumuuttajille sekä tulkki- ja käännöspalveluita. Lisäksi palvelualueen tehtävänä on tuottaa hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluja sekä vastata riita- ja rikosasian sovittelun järjestämisestä.

1.2 Toimintaympäristön muutostekijät

Erityisesti mielenterveyskuntoutujien ja päihdehuollon asumispalvelujen kysyntä on kasvanut. Myös lastensuojelun ja sosiaalihuoltolain mukaisten perhepalvelujen kysyntä on pysynyt suurena.

Positiivinen rakennemuutos tuo kaupunkiin lisää asukkaita ja lisää myös perustason lasten ja perheiden palvelujen kysyntää. Parantunut työllisyys ei ole kuitenkaan vähentänyt sosiaalipalvelujen kysyntää.

Palvelujen tarvetta kuvaavat tunnusluvut	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Lastensuojelun asiakkaana olevat, osuus 0-17 v. väestöstä (määritelmä muuttunut 1.4.2015)	10,4	8 %	7 %	6,8 %	6,6 %	..			
Neuvolan asiakkaana olevat lapset						12354			
Perusopetuksen piirissä olevat lapset						13568			
Lapsiperheiden kotipalvelua saavat perheet	94	124	243	321	385				
Aikuissosiaalityön asiakkaat	..	..	..	..	..	2900			
Lapsiperhesosiaalityön asiakkaana olevat perheet	..	..	..	..	..	2200			
Lastensuojelun kokonaiskustannus €/ 0-20-vuotiaasta asukas (1.1.2020 jälkihuolto-oikeus laajenee alle 25-vuotiaisiin)	1221	1220	1222	1314	1346	..			
Päihde- ja mielenterveyspalvelujen asumispalvelujen kokonaiskustannus M€	..	..	13,76	14,80	14,04	..			

1.3 Toiminnan kehittämissuunnitelma ja strategiset painopisteet

Palveluja kehitetään vaikuttavammiksi ja asiakkaan osallisuutta vahvistetaan. Palvelurakennemuutos jatkuu lastensuojelussa ja asumis- ja päihdepalveluissa. Vanhemmuuden tukeminen ja terveiden elämäntapojen edistäminen ovat läpäisyperiaatteella mukana toiminnan kehittämisessä. Kehittämistyötä tehdään linjassa maakunnan sote-valmistelun kanssa.

Strategiset painopisteet:

Asiakaslähtöiset palveluprosessit: palvelualueen toiminnan ja organisaation muutos paremmin asiakkaan palveluprosessia ja työn laatua tukevaksi
Ehkäisevän työn kehittäminen.

Palvelujen kustannusvaikuttavuuden parantaminen

Esimiesten tukeminen muutoksessa: koulutukset, tiedonkulku ja osallisuus muutoksessa

Palvelujen digitalisointi – sähköisten palvelujen käyttöönotto: neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto kärjessä

Palveluohjauksen kehittäminen: Kehittämishankkeista uusia välineitä – ODA-hankkeen tuotteet mm. ulkomaalaistoimiston kehittämistyönä

2 Taloudelliset tavoitteet

2.1 Määrärahat

1.000 €	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Tulot	9 452	9 603	10 946
Menot	99 567	111 726	110 862
Netto	90 115	102 122	99 916
Muutos-% (edelliseen talousarvioon)	+ 9,0 %	+ 13,3 %	- 2,2 %

3 Resurssien käyttö

3.1 Työvoiman käyttö

	TA 2018	TA 2019	TA 2020
Htv	774,8	797	Tavoite tarkennetaan myöhemmin
Palkat ja palkkiot	30 289 692	29 894 765	33 392
Sijaistus %	65 %	65%	<65%
Sairauspoissaolo%	3,5 %	3,5%	<3,5%

4 Toiminnalliset tavoitteet

4.1 Projektit

Hanke	Projekti	Nykyinen vaihe
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun hankintojen kehittäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun perhehoidon kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Lastensuojelun sijoituksissa oman tuotannon lisääminen ja ostopalvelujen vähentäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	OT-keskuksen toiminnan sisältö ja organisointi	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Perheiden varhaisen tuen kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Perhekeskustoimintamallin käyttöönotto	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Tukihenkilötoimintaan omaa henkilökuntaa	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Hyton kehittämisohjelma / Lastensuojelumenojen hillintä	Uuden vastaanottokotiosaston perustaminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Asumispalvelujen palvelurakenteen keventäminen ja tehostaminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Nuorten mielenterveystyön kehittäminen: Psykiatriset sairaanhoitajat kouluissa	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Perustason mielenterveyspalvelujen kehittäminen	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Mielenterveys- ja päihdepalvelujen kehittäminen	Päihdehuollon monipalvelukeskus	V2 Toteuttamiskelpoisuuden arviointi (Valmisteluvaihe)
Työikäisten sosiaalipalvelujen kehittäminen	Asumisneuvonnan laajentaminen (Asta-hanke)	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)
Työikäisten sosiaalipalvelujen kehittäminen	Palvelu- ja asiakasohjauksen kehittäminen	V4 Projektin toteutus (Toteutusvaihe)

5 Henkilöstön hyvinvointi ja työelämän laatu

5.1 Toimialoittain/palvelualueittain seurattavat

Kunta 10- mittarit	TOT 2016	TOT 2018	TA 2020
Työnantajan suosittelu (suosittelee %)	67,9	58,7	70,0
Päätöksenteon oikeudenmukaisuus	2,83	2,83	3,10
Kehityskeskustelujen käyminen (kyllä %)	40,1	53,6	70,0
Lisätietoja:			

6 Tunnusluvut

6.1 Tavoitteelliset tunnusluvut

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
Ehkäisevä terveydenhuolto ja varhainen tuki						
Neuvolat:						
<ul style="list-style-type: none"> • kotikäynnit (terveydenhoitajat) • arvio erityisen tuen tarpeessa olevien lasten määrästä 	K/T K/T	82% 12%	90% 18%	90% 18%	90% 18%	kk kk
Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto:						
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (oppilaat, perusopetus) 	K/T	7%	18%	18%	18%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (lukio, amat. oppil.) 	K/T	8%	18%	14%	14%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • erityisen tuen tarpeen muk. käynti (amk) 	K/T	2%	10%	10%	10%	kk
Lapsiperheiden kotipalvelun palveluseteliasiakkaat	K/T	385	425	420	420	kk
Lapsiperheiden kotipalvelun palvelusetelitunnit	K/T	32760	30000	38000	38000	kk
Neuvolan perhetuen piirissä olevat alle 1-v perheet (% / perheiden määrä)	S/P	122/474 7,0%	70 perhettä ja 700 käyntiä	100 asiakasta ja 500 käyntiä	100 asiakasta ja 500 käyntiä	vuosi
Hoito- ja palvelutakuut:						
Asetuksen mukaiset terveystarkastukset						
<ul style="list-style-type: none"> • Äitiysneuvola (laajat) 	S/P	100%	95%	95%	95%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Lastenneuvola (laajat) 	S/P	100%	90%	100%	100%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Perusopetus (laajat) 	S/P	90%	95%	95%	95%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Terveystarkastus (2. aste: lukio, ammatillinen oppilaitos) 	S/P	85%	85%	85%	85%	kk
<ul style="list-style-type: none"> • Terveystarkastus (amk, ensimmäisen opiskeluvuoden terveystarkastuksessa käyneet) 	S/P	33%/671	35%/731	25%	25%	kk
Psykososiaaliset palvelut						
Kasvatus ja perheneuvola						
<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaat • Käynnit • Jono 	K/T K/T S/P	1782 8898 ei toteudu, kiireasiakas < 2 vrk	1700 9500 <21 vrk	1700 9000 ei toteudu	1800 9000 < 21	kk kk puolivuosi
Psykologiyksikkö						
<ul style="list-style-type: none"> • Asiakkaat 	K/T	1039	1000	1000	1000	kk kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
<ul style="list-style-type: none"> käynnit Jono < 21 vrk 	K/T S/P	4392 kiireisasiakas < 2 vrk	3500 < 21 vrk	toteutuu ei toteudu	3500 < 21	puolivuosi
Esi- ja perusopetuksen ja toisen asteen psykologit <ul style="list-style-type: none"> asiakkaat Käynnit Opiskelijahuoltolain palvelutakuu: palveluihin pääsy < 7 vrk	K/T K/T S/P	1998 7674 90 % toteutuu	4000 6000 95 %	1900 7500 90 %	3000 9200 100 %	kk kk puolivuosi
Perheoikeudellinen yksikkö* <ul style="list-style-type: none"> sopimuksia määrä henkilöitä - elatussopimuksia - huolto- ja tapaamissopimuksia - sopimuksia lapsen huollosta - tapaamissopimuksia *yksikkö laajenee maakunnalliseksi 3/2020		4994 3291 3634 818 797 745	tasainen tasainen seurantamittari seurantamittari seurantamittari seurantamittari	5800 5500 2000 1800 1000 1000	nousee nousee nousee nousee nousee nousee	puolivuosi
Päihdehuollon asumispalveluiden ostopalvelujen asiakkaiden määrä, poikkileikkaus: <ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen palveluasuminen tuettu asuminen asumispalveluiden menot, yhteensä (tuhat euroa)	V K/T K/T K/T	232 38 45 150	nouseva tasainen tasainen nouseva laskeva	283 42 45 185 4 583	laskeva laskeva nouseva tasainen laskeva	kk kk kk kk kk
Päihdehuollon asumispalveluiden omien yksiköiden yksiköissä asiakkaiden määrä, poikkileikkaus: <ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen/laitosasuminen palveluasuminen tuettu asuminen asumisvuorokaudet (kumulatiivinen) 	V K/T K/T K/T	186 15 68 104	tasainen tasainen tasainen nouseva laskeva	187 19 63 105 60 000	tasainen tasainen tasainen nouseva tasainen	kk kk kk kk kk
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden osto- palvelujen asiakkaiden määrä, poikkileikkaus: <ul style="list-style-type: none"> tehostettu palveluasuminen palveluasuminen tuettu asuminen asumispalveluiden menot, yhteensä (tuhat euroa)	V K/T K/T K/T	575 167 213 197	laskeva laskeva tasainen laskeva laskeva	600 167 215 225 12 350	laskeva laskeva tasainen laskeva laskeva	kk kk kk kk kk
Mielenterveyskuntoutujien asumispalveluiden omien yksiköiden asiakkaiden määrä, poikkileikkaus <ul style="list-style-type: none"> tuettu asuminen asumisvuorokaudet (kumulatiivinen) 	K/T	26 6239	tasainen tasainen	29 7500	40 11000	kk kk
Sosiaalityö						
Aikuissosiaalityö <ul style="list-style-type: none"> Aikuissosiaalityön asiakassuunnitelmat 		..	lähtötaso	700	nouseva 900	kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
• Aikuisosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit			lähtötaso	500	700	kk
Palveluohjaus Täydentävä ja ehkäisevä toimeentulotuki (ei pako- laisten ja paluumuuttajien toimeentuloki)						
• Kotitalouksien määrä		3595	3 400	toteutuu	3900	kk
• Toimeentulotuen eurot (tuhat euroa)		1 558	1 448	1 585	1 864	kk
• Myönnetty sosiaaliset luotot		..	lähtötaso	26	40	neljännes- vuosittain
Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen palvelutakuut:						
• Muu kuin kiireellinen tapaus	L/V	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu	puolivuosi
• Pääsy keskustelemaan toimeentulotuesta sosiaalityöntekijän tai -ohjaajan kanssa	L/V	toteutuu	toteutuu	pääosin toteutuu	toteutuu	puolivuosi
Lapsiperhesosiaalityö						
• Lastensuojeluilmoitusten määrä	K/T	6509	6200	6500	6600	kk
• Lastensuojeluilmoitusten kohteena olevien lasten määrä	K/T	3163	2800	3000	3100	kk
• Lapsiperhesosiaalityön palvelutarpeen arvioinnit (perheelle tehdyt)		..	lähtötaso	200	400	kk
• Lapsiperhesosiaalityön asiakassuunnitelmat	K/T	..	lähtötaso	300	400	kk
• Erityistä tukea tarvitsevien lasten määrä		1006	800	1000	1000	kk
• Erityistä tukea saavan lapsen asiakassuunnitelmat		..	400	600	1000	-
• Oman perhetyön piirissä olevien	K/T	..				
o lapsiperhesosiaalityön perheiden määrä		112	200	ylittyy	240	kk
o erityistä tukea saavien lasten perheiden määrä					40	
					200	
• Lapsen sosiaalihuoltolain ja lastensuojelulain mukaiset palvelutakuut						
o lastensuojelutarpeen välitön tilannearvio	L/V	toteutuu	toteutuu	toteutuu	toteutuu	puolivuosi
o lastensuojelun tarpeen selvityksen aloittaminen 7 vuorokauden kuluessa		..	< 7 vrk	lähes toteutuu	99 %	
o lapsen sosiaalihuoltolain mukainen palvelutarpeen arviointi, jossa arvioidaan lastensuojelun tarve, valmis		..	< 3 kk	lähes toteutuu	99 %	

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
Lastensuojelu						
Lastensuojelun avohuolto						
• asiakkaana olevat 0-17-vuotiaat	L/V	1530	1400	1250	1200	kk
• asiakassuunnitelmat	L/T	870	lähtötaso	720	1350	kk
• Lastensuojelun tehostettu perhetyö						kk
o perheiden määrä (kumulatiivinen, v. 2018 saakka lastensuojelun perhetyö ja intensiiviperhetuki)		205	300	280	290	kk
• Vuoden aikana huostaan otetut lapset	L/T	47	pysyy ennallaan	60	laskeva	kk
• Avohuollon sijoitukset yhteensä						
o omiin vastaanottokoteihin	L/V	52	laskeva	57	nouseva 65	kk
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	L/V	14	laskeva	20	laskeva 15	kk
o päivystysperheisiin	L/V	29	nouseva	35	nouseva 45	kk
o ostopalvelulaitokseen	L/V	..	laskee 2018 tasosta	115	laskeva 90	kk
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)		4 554	3 750	4 842	laskeva	kk
• Kiireelliset sijoitukset yhteensä						
o omiin vastaanottokoteihin	L/V	73	laskee v. 2018 tasosta	180	laskee	kk
o omiin pitkäaikaislaitoksiin	L/V	8	tasainen	80	nouseva 95	kk
o päivystysperheeseen		30	laskeva	20	laskeva 13	kk
o muuhun perheeseen	L/V	..	nouseva	47	nouseva 50	kk
o ostopalvelulaitokseen	L/V	17	tasainen	15	nouseva 18	kk
Ostopalvelulaitoksien menot, yhteensä (tuhat euroa)		385	laskee 2018 tasosta	18	laskeva 10	kk
			400	706	laskeva	
Lastensuojelun sijaishuolto						
• asiakassuunnitelmat		367	..	365	nouseva	puolivuosi
• Sijoitettujen huostaan otettujen lasten määrä poikkileikkausajankohtana yhteensä	L/V	377	laskeva	376	laskeva 370	kk
• omat laitokset	K/T	61	laskeva	59	nouseva 63	kk
• ostopalvelulaitokset	L/V	104	laskeva	97	laskeva 96	kk
• perhehoito	L/V	212	nouseva	toteutuu	nouseva	kk
• toimeksiantosuhteinen perhehoito	L/V	188	nouseva	206	nouseva 210	kk
• ammatilliset perhekodit		24	nouseva	22	tasainen 22	kk
• Huostaanotettujen lasten sijoitusten kustannukset (tuhat euroa)	L/V	32 633	31 121	33 717	laskeva	neljännes- vuosi
• laitoshoido	L/V					
o omat lastenkodit		11 820	12 421	12 293	nouseva	kk

Tunnusluku	Tyyppi	TOT 2018	TA 2019	Arvio TOT 2019	TA 2020	Seuranta- väli
<ul style="list-style-type: none"> o ostopalvelulaitokset • perhehoito <ul style="list-style-type: none"> o toimeksiantosuhteinen perhehoito (ostopalvelu) o toimeksiantosuhteinen perhehoito(oma) o ammatillinen perhekoti 	T/T L/V	11 745 9 068 2 037	10 006 8 694 1 605	12 385 9 039 2 397	laskeva nouseva laskeva	kk kk kk
<ul style="list-style-type: none"> • Lakkautetut huostaanotot 		11	seurantamittari	8	nouseva	puolivuosi
Jälkihuolto 18-24 v.						
<ul style="list-style-type: none"> • tukiasumisen piirissä olevien nuoret <ul style="list-style-type: none"> o tukiasunto o tuettu asuminen (ostopalvelu) • Sijoitetut jälkihuollettavat nuoret poikkileikakusajankohtana yhteensä <ul style="list-style-type: none"> • omat laitokset • ulkopuoliset laitokset • perhehoito <ul style="list-style-type: none"> • toimeksiantosuhteinen perhehoito • ammatillinen perhekoti 	S/P L/V L/V K/T L/V	99 85 14 21 0 11 10 0	tasainen laskeva laskeva tasainen laskeva tasainen tasainen	100 75 25 27 0 8 toteutuu 11 0	nouseva nouseva nouseva laskeva tasainen laskeva tasainen nouseva tasainen	kk kk kk kk kk kk kk kk
Varsinais-Suomen sovittelutoimisto						
<ul style="list-style-type: none"> • sovittelualoitteiden määrä 	K/T	1265	800	1200	900	kk
Turun seudun tulkikeskus						
<ul style="list-style-type: none"> • tulkkaustuntien määrä • käänössivujen määrä 	K/T K/T	43398 6218	40 000 6 000	37410 4900	40000 5000	kk
Koko palvelualueen yhteiset:						
Asiakastytyväisyyskyselyt:						
<ul style="list-style-type: none"> • kouluarvosana (ka) asteikko 1-10 • palvelun arviointi (ka) asteikko 1-5 	L/V L/V	8,8 4,5	parempi kuin 2018 parempi kuin 2018	toteutuu toteutuu	parempi kuin 2019 parempi kuin 2019	vuosi vuosi

Tunnusluvun tyyppi:
V= Volyymi
L/V=Laatu/vaikuttavuus
S/P=Saatavuus/peittävyys
T/T=Tuottavuus/taloudellisuus